

Sygn. akt I ACa 642/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 listopada 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Mirosław Ożóg (spr.)
Sędziowie:	SA Małgorzata Idasiak-Grodzińska SA Dorota Gierczak
Protokolant:	st. sekr. sąd. Elżbieta Szumańska

po rozpoznaniu w dniu 27 listopada 2012 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy z powództwa A. C.

przeciwko Skarbowi Państwa - Ministerstwu Sprawiedliwości w W. i Aresztowi Śledczemu w S.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku

z dnia 25 maja 2012 r. sygn. akt I C 393/11

I. oddala apelację;

II. zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

I ACa 642/12

UZASADNIENIE

Powód A. C. wniósł o zasądzenie od Skarbu Państwa - Ministerstwa Sprawiedliwości w W. i Aresztu Śledczego w S. kwoty 100 000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę (naruszenie dóbr osobistych) oraz 20 000 zł na cel społeczny - Dom Dziecka. Powód wskazał, że warunki w jakich przebywa nie spełniają norm powierzchniowych, gdyż w okresie od początku osadzenia do chwili obecnej przebywając w celi nr (...) nigdy nie była zapewniona norma 3 m² a pomieszczenie sanitarne nie jest w pełni oddzielone od pomieszczenia mieszkalnego, nie ma nawet kawałka szmaty, która pełniłaby rolę drzwi a płyty pilśniowe oddzielające to pomieszczenie mają wysokość około 1 metra, zaś w pomieszczeniu celi panuje wilgoć, pleśń i grzyb.

Pozwany Skarb Państwa w odpowiedzi na pozew wnosił o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu. Pozwany stwierdził, że powód nie wykazał przekroczenia normy powierzchniowej i nie zgłaszał w trakcie pobytu w pozwanej placówce żadnych skarg odnośnie warunków sanitarno - bytowych, jak też nie wnioskował o zmianę celi w której nie ma pleśni ani grzyba.

Wyrokiem z dnia 25 maja 2012 roku Sąd Okręgowy w Gdańsku oddalił powództwo odstępując od obciążenia powoda kosztami procesu.

Sąd I instancji ustalił w toku postępowania, że powód przebywał w pozwanym Areszcie Śledczym w S. w okresie od 21 lipca 2011 roku do chwili wniesienia pozwu - 15 marca 2011 roku w celi dwuosobowej nr (...), której powierzchnia wynosi 7,21 m². Przebywał tam wraz z drugim osadzonym. W celi tej znajduje się kącik sanitarny oddzielony od reszty pomieszczenia przesłoną o wysokości 1,20 m² zapewniającą minimum intymności. Wartość natężenia oświetlenia wynosi E -103,3 i przekracza wartość określoną polską normą. Wentylacja w celi zapewnia swobodny przepływ powietrza. Nie odnotowano w stosunku do powoda przekroczenia normy powierzchniowej a powód nie zgłaszał podczas pobytu w pozwanym areszcie śledczym żadnych skarg odnośnie warunków sanitarno -pobytowych i nie wnioskował o zmianę celi.

Sąd Okręgowy ustalił ponadto, że cela mieszkalna w której przebywał powód była wyposażona w wymagany przepisami prawa sprzęt kwaterunkowy, to jest m.in. łóżko dla każdego osadzonego, stoły i krzesła a sprzęt kwaterunkowy był stosunkowo nowy, w dobrym stanie technicznym. Osadzeni mieli zapewniony stały dostęp do umywalki i toalety odgrudzonej od pozostałej części celi. Zapewniona była również odpowiednia wentylacja grawitacyjna a w celi tej nie występowały pleśnie i inne zabrudzenia o których wspominał powód. Powód bardzo przeżywa pobyt w placówce pozwanego a w szczególności rygor, którym jest tam poddawany. Szczególnie uciążliwy jest dla powoda pobyt z innymi osadzonymi, którzy wyrażają swoje poglądy i powód w tym czuje się dotknięty, wstydi się załatwiania potrzeb fizjologicznych w kąciku sanitarnym. Ma zapewnione bezpłatne świadczenia zdrowotne i korzysta z pomocy medycznej, w tym z opieki psychiatrycznej.

Oceniając zarzuty powoda wobec faktów ustalonych w toku postępowania Sąd Okręgowy zważył, że powództwo nie zasługuje na uwzględnienie. Pozwany Skarb Państwa Areszt Śledczy w S. wykazał w toku procesu poprzez powołane dowody, że jego działanie było zgodne z prawem a tym samym nie naruszało praw powoda. Z uzyskanego od pozwanego zestawienia cel, w których przebywał powód wynika w szczególności, że do dnia wniesienia pozwu a także później powód nie był osadzony w celi bez zachowania normy powierzchniowej określonej w art. 110 § 2 k.k.w. Odnosząc się natomiast do zarzutu powoda, że w celi nr (...) panowała wilgoć, był grzyb i pleśń, Sąd I instancji zważył, że powód tego twierdzenia nie udowodnił. Z dokumentacji przedstawionej przez pozwanego wynika, że cela ta jest czysta a każdy z osadzonych ma osobne miejsce do spania i jedzenia. Niedogodności na które powołuje się powód są związane z samym procesem odbywania kary pozbawienia wolności. Dyskomfort codziennego przebywania w warunkach więziennych jest w istocie elementem odbywania kary pozbawienia wolności. W przedmiotowej sprawie pozwany wykazał, że jego działanie było zgodne z obowiązującymi przepisami, nie zostały zatem naruszone dobra osobiste powoda a zatem roszczenie o zadośćuczynienie a także o zapłatę wskazanej w pozwie kwoty na oznaczony cel społeczny nie podlega uwzględnieniu wobec braku przesłanek określonych przepisami art. 24 k.c. i art. 448 k.c.

W apelacji powód zarzucił pominięcie wniosków dowodowych zawartych w pozwie kwestionując ustalenia Sądu I instancji dotyczące powierzchni celi nr (...), wnosił o przesłuchanie w charakterze świadka osadzonego wspólnie z powodem J. M. oraz przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego do spraw budownictwa na okoliczność ustalenia warunków technicznych cel i ich prawdziwej powierzchni użytkowej oraz zgodności z przepisami prawa budowlanego. W ocenie skarżącego od podanej przez pozwanego powierzchni celi nr (...) należy odliczyć powierzchnię ponad 2 m² zajętą przez kącik sanitarny. Powód wnosił także o ustanowienie pełnomocnika z urzędu i umożliwienie uczestnictwa w czynnościach procesowych. Z treści apelacji wynika, że powód wnosi o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa w całości.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje :

Apelacja powoda nie zasługuje na uwzględnienie, jakkolwiek w kategoriach oczywistej omyłki należy potraktować ustalenie Sądu Okręgowego dotyczące okresu czasu w którym powód był osadzony w celi nr (...) Aresztu Śledczego w S.. W istocie był to okres od dnia 21 lutego 2011 roku do dnia 5 kwietnia 2011 roku, tak jak wskazano w zestawieniu na k-46 dotyczącym rozmieszczenia powoda w celach mieszkalnych w okresie jego pobytu w pozwanym areszcie, a nie okres od 21 lipca 2011 roku do 15 marca 2011 roku, jak wynikało z ustaleń Sądu I instancji opisanych w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia. Chybiony jest zarzut dotyczący nieprawidłowego obliczenia przez pozwanego powierzchni celi nr (...) znajdującej się w pomieszczeniach pozwanego Aresztu Śledczego w S.. Powód po doręczeniu mu odpisu pisma procesowego pozwanego z dnia 2 sierpnia 2011 roku w którym wskazano dokładną powierzchnię celi nr (...), to jest 7,21 m² nie kwestionował już w toku postępowania przed Sądem I instancji podanych przez pozwanego wymiarów tej celi. Z wywodów zawartych w apelacji wynika natomiast, że w ocenie skarżącego od wskazanej przez pozwanego powierzchni należy odliczyć powierzchnię zajętą przez kącik sanitarny, większą o ponad 2 m². Jednocześnie powód nie ustosunkował się do tych fragmentów uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia z których wynikał sposób obliczania powierzchni cel mieszkalnych w oparciu o obowiązujące od 13 sierpnia 2010 roku postanowienia instrukcji Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 13 sierpnia 2010 roku w sprawie ustalenia pojemności jednostek penitencjarnych. Zgodnie z zasadami tam zawartymi, które nawiązują do normy PN - ISO 9836 : 1997 przy obliczaniu powierzchni mieszkalnej cel nie wlicza się do tej powierzchni nie tylko powierzchni zajmowanej przez wydzielone kąciki sanitarne ale również powierzchni zajętej przez urządzenia grzewcze, wnękę okienną i grzejnikową oraz powierzchnię znajdującą się poza kratami wewnętrznymi. Nie zasługuje też na uwzględnienie zarzut dotyczący oddalenia wniosków powoda o przeprowadzenie dowodów z opinii biegłych celem ustalenia rzeczywistej powierzchni użytkowej cel oraz ustalenia warunków techniczno - budowlanych ich wyposażenia z punktu widzenia przepisów prawa budowlanego. W tym zakresie zresztą powód nie był konsekwentny ponieważ podczas przesłuchania na rozprawie w dniu 30 listopada 2011 roku zeznał, że jego zarzuty dotyczą wyłącznie celi nr (...), zaś w apelacji wnosił o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego celem ustalenia rzeczywistej powierzchni cel w których przebywał. Zgodzić należy się także z poglądem Sądu I instancji według którego niektóre fakty objęte wnioskami powoda nie wymagały wiadomości specjalnych i dla ich stwierdzenia nie była konieczna opinia biegłego. Dotyczy to w szczególności powierzchni celi mieszkalnej i panującej w niej wilgoci, zagrzybienia i pleśni, zwłaszcza, że wskazywane przez powoda wilgoć, pleśń i zagrzybienie miały istnieć w dacie przebywania w tej celi przez powoda a nie w dacie orzekania o roszczeniach powoda przez Sąd I instancji. Z kolei część wniosków dowodowych zawartych w pozwie dotyczyła faktów wymagających wiadomości specjalnych takich jak rozstrój zdrowia powoda wskutek przebywania w celach zagrzybionych, wilgotnych i pokrytych pleśnią, jednakże ich przeprowadzenie byłoby celowe po stwierdzeniu podstawowej przesłanki odpowiedzialności deliktowej a mianowicie czynu niedozwolonego pozwanego w postaci jego bezprawnego zachowania. Zebrany w toku postępowania materiał dowodowy nie dawał jednak podstawy do takiej oceny zachowania pozwanego i dlatego zbędne było przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego celem ustalenia stanu zdrowia powoda.

Nie można też zgodzić się z twierdzeniem powoda zawartym w apelacji, że tylko pełna i trwała zabudowa kącika sanitarnego od podłogi do sufitu jest zgodna z zasadami obowiązującymi w zakładach karnych i aresztach śledczych. Zgodnie z przepisem § 89 ust.1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 roku w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U. 2002, Nr 75, poz. 690 ze zm.) do budynków zakwaterowania osób tymczasowo aresztowanych, skazanych lub ukaranych nie stosuje się m.in. przepisów dotyczących wymiarów drzwi do łazienki, wyposażenia łazienek w budynkach zamieszkania zbiorowego oraz wymiarów kabiny ustępowej nieprzeznaczonej dla osób niepełnosprawnych. Zatem przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego co do zgodności usytuowania, czy wyposażenia kącika sanitarnego z przepisami prawa budowlanego byłoby w tym zakresie niecelowe.

Powód podczas przesłuchania na rozprawie w dniu 30 listopada 2011 roku wskazał wprawdzie dane osobowe osoby, która wspólnie z powodem odbywała karę pozbawienia wolności w celi nr (...) pozwanego aresztu śledczego, jednakże takie sformułowania nie są jednoznaczne z wnioskiem o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka. Powód posiadał w tym zakresie niezbędną wiedzę o czym świadczy formułowanie wniosków dowodowych zarówno w pozwie jak i w

apelacji. Zgłoszenie takiego wniosku dopiero w apelacji należy potraktować jako działanie spóźnione, powodujące w rezultacie pominięcie tego wniosku dowodowego na podstawie przepisu art. 381 k.p.c.

Zgłoszony w apelacji wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu został natomiast rozstrzygnięty przez Sąd I instancji postanowieniem z dnia 2 sierpnia 2012 roku wydanym na podstawie przepisu art. 117(2)§2k.p.c.

Mając na uwadze przytoczone okoliczności Sąd Apelacyjny, na podstawie przepisu art. 385 k.p.c. oddalił apelację, zaś o kosztach zastępstwa procesowego orzekł zgodnie z przepisami art. 98 § 1 k.p.c, art. 99 k.p.c. w związku z przepisami § 6 pkt 6 i § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz.1348 ze zm.).